

Обґрунтування

до питання про прийняття постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 21 квітня 2026 року № 561»

Положеннями глави 1 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі – Кодекс ГТС) визначено, що одержання доступу до потужності, надання послуг із транспортування, у тому числі вчинення дій з врегулювання добового небалансу, є складовими послуги транспортування природного газу та здійснюються виключно на підставі договору транспортування.

Замовник послуг транспортування на підставі договору транспортування може замовити в оператора газотранспортної системи нижче наведені послуги, що є складовими послуги транспортування, зокрема доступ до потужності в точці входу або виходу з газотранспортної системи.

Замовлені величини розподілу потужності визначаються додатком до договору транспортування природного газу.

Разом з тим, відповідно до положень пункту 2 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС, послуги транспортування природного газу надаються на умовах 100 % попередньої оплати (крім випадку, передбаченого цим пунктом) у розмірі вартості розподіленої потужності на період газового місяця для послуг на період газового місяця, кварталу та/або року за п'ять банківських днів до початку газового місяця, у якому буде забезпечуватись транспортування природного газу, крім випадку, передбаченого абзацом другим цього пункту.

Таким чином, з метою отримання послуг транспортування природного газу замовник має здійснити 100 % попередню оплату вартості розподіленої потужності на період газового місяця для послуг на період газового місяця, кварталу та/або року до початку місяця транспортування природного газу.

Разом з тим слід зазначити, що до НКРЕКП надійшов лист Асоціації газовидобувних компаній України від 05.05.2026 № 05.05.2026-1, у якому зазначено, що у зв'язку зі збройною агресією та регулярними обстрілами з боку РФ по газовій інфраструктурі порушуються технологічні процеси газовидобувних підприємств, що в свою чергу призводить до зниження обсягів видобутку природного газу. Як наслідок, замовники послуг транспортування природного газу, які є газовидобувними підприємствами, не мають можливості використовувати вже замовлені й оплачені на умовах 100 % попередньої оплати потужності на вході до газотранспортної системи.

Отже, вищезазначеним листом, який у тому числі був адресований Міністерству енергетики України, Асоціація газовидобувних компаній України запропонувала винести врегулювання питання щодо невикористаних потужностей для обговорення на найближчому засіданні Кризового комітету при Міністерстві енергетики України.

Так, 29.05.2026 відбулось засідання Кризового комітету при Міністерстві енергетики України, під час якого було обговорено проблемне питання невикористаних потужностей точок входу до газотранспортної системи

замовниками послуг транспортування природного газу, які є газовидобувними підприємствами, та можливі шляхи його врегулювання.

У зв'язку із зазначеним, з метою врегулювання проблемних питань, що виникають на ринку природного газу, та з урахуванням рекомендацій наданих рішенням Кризового комітету, Департаментом розвитку газового ринку розроблено проєкт постанови «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 21 квітня 2026 року № 561» (далі – Проєкт постанови), яким передбачається:

надання права замовнику послуг транспортування, який є газовидобувним підприємством (далі – Замовник), повернути розподілену потужність в рамках віртуальної точки/точок входу відповідного розподілу потужності на річний та/або квартальний та/або місячний періоди, якщо внаслідок форс-мажорних обставин, які виникли та є наслідком військової агресії російської федерації проти України, об'єкт такого Замовника було знищено/пошкоджено, що призвело до повної або часткової неможливості подачі природного газу в точках входу до газотранспортної системи;

здійснення оператором газотранспортної системи анулювання розподіленої потужності з дня повідомлення Замовника про намір повернути таку розподілену потужність та зарахування коштів, які були сплачені за розподілену, але не використану потужність, в рахунок оплати послуг транспортування природного газу на наступний розрахунковий період.

Проєкт постанови не має ознак регуляторного акта та не потребує проходження процедур, передбачених статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Враховуючи викладене вище, Департамент розвитку газового ринку пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 21 квітня 2026 року № 561».

**Заступник директора Департаменту-
начальник відділу методологічного
забезпечення функціонування
ринку природного газу**

Тетяна КРИВОНОГ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення змін до постанови
НКРЕКП від 21 квітня 2026 року
№ 561

Відповідно до законів України «Про ринок природного газу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», з урахуванням рішення Кризового комітету, утвореного при Міністерстві енергетики України, від 02 червня 2026 року № 17/1.4-7.4.2-52-ДСК, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 21 квітня 2026 року № 561 «Про особливості нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії, в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови НКРЕКП від 29 березня 2022 року № 355» такі зміни:

1) у назві слова та знаки «нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії,» замінити словами «надання послуг транспортування та розподілу природного газу»;

2) преамбулу після знаків та цифр «№ 17/1.4-7.3-124» доповнити знаками, словами та цифрами «, а також рішення Кризового комітету, утвореного при Міністерстві енергетики України, від 02 червня 2026 року № 17/1.4-7.4.2-52-ДСК,»;

3) після пункту 2 доповнити новим пунктом 3 такого змісту:

«3. Протягом періоду дії воєнного стану оператору газотранспортної системи (далі – Оператор) здійснювати нарахування плати за послуги доступу до розподіленої потужності замовниками послуг транспортування у точках входу до газотранспортної системи від суміжних газовидобувних підприємств (через мережі яких може передаватися природний газ іншого газовидобувного підприємства чи групи газовидобувних підприємств) та з газорозподільних систем (місце надходження газу від газовидобувного підприємства в точці його підключення до газорозподільної системи, через яку, у тому числі, може передаватися газ іншого газовидобувного підприємства чи групи газовидобувних підприємств), з урахуванням наступних особливостей:

1) замовник послуг транспортування, який є газовидобувним підприємством (далі – Замовник), має право звернутися до Оператора з повідомленням про намір повернути розподілену потужність (далі – Повідомлення), якщо внаслідок форс-мажорних обставин, які виникли та є наслідком військової агресії російської федерації проти України, об'єкт такого Замовника було знищено/пошкоджено, що призвело до повної або часткової неможливості подачі природного газу в точках входу до газотранспортної системи, визначених цим пунктом.

Замовник зобов'язаний протягом тридцяти днів з дня подання Повідомлення надати Оператору підтвердні документи щодо настання форс-мажорних обставин відповідно до чинного законодавства. Засвідчення форс-мажорних обставин здійснюється у встановленому чинним законодавством порядку;

2) Оператор на підставі Повідомлення Замовника анулює розподілену потужність у точках входу до газотранспортної системи, визначених цим пунктом, у порядку, визначеному цим пунктом;

3) анулюванню підлягає розподілена потужність у повному обсязі в рамках віртуальної точки/точок входу відповідного розподілу потужності на річний та/або квартальний, та/або місячний періоди з дати, визначеної цим пунктом. Часткове анулювання потужності не дозволяється. При цьому замовник послуг транспортування має право не повертати і залишити за собою право користування потужністю у повному обсязі на будь-який із вказаних періодів розподілу: рік, квартал, місяць;

4) датою, з якої анулюється розподілена потужність, є газова доба (D + 2), яка визначається з дня отримання Оператором Повідомлення;

5) кошти, сплачені за розподілену потужність, яка не була використана Замовником та анульована відповідно до вимог цього пункту, зараховуються в рахунок оплати послуг транспортування природного газу на наступний розрахунковий період;

6) якщо Замовник не надав Оператору підтвердні документи щодо настання форс-мажорних обставин у строк, визначений підпунктом 1 цього пункту, такий Замовник втрачає в подальшому право на повернення розподіленої потужності в порядку, визначеному цим пунктом. Оператор газотранспортної системи залишає наступні Повідомлення такого Замовника без розгляду;

7) у випадку анулювання потужності відповідно до вимог цього пункту, положення пункту 8.2 Типового договору транспортування природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2497, у частині обов'язку Замовника сплачувати Оператору вартість замовленої потужності незалежно від того, чи була повністю використана така замовлена потужність, не застосовуються.».

У зв'язку з цим пункти 3 та 4 вважати відповідно пунктами 4 та 5.

2. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Т. в. о. Голови НКРЕКП

Роман ШИКЕРИНЕЦЬ

Обґрунтування

до питання про прийняття постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22 квітня 2026 року № 561»

Положеннями глави 1 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі – Кодекс ГТС) визначено, що одержання доступу до потужності, надання послуг із транспортування, у тому числі вчинення дій з врегулювання добового небалансу, є складовими послуги транспортування природного газу та здійснюються виключно на підставі договору транспортування.

Замовник послуг транспортування на підставі договору транспортування може замовити в оператора газотранспортної системи нижче наведені послуги, що є складовими послуги транспортування, зокрема доступ до потужності в точці входу або виходу з газотранспортної системи.

Замовлені величини розподілу потужності визначаються додатком до договору транспортування природного газу.

Разом з тим, відповідно до положень пункту 2 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС, послуги транспортування природного газу надаються на умовах 100 % попередньої оплати (крім випадку, передбаченого цим пунктом) у розмірі вартості розподіленої потужності на період газового місяця для послуг на період газового місяця, кварталу та/або року за п'ять банківських днів до початку газового місяця, у якому буде забезпечуватись транспортування природного газу, крім випадку, передбаченого абзацом другим цього пункту.

Таким чином, з метою отримання послуг транспортування природного газу замовник має здійснити 100 % попередню оплату вартості розподіленої потужності на період газового місяця для послуг на період газового місяця, кварталу та/або року до початку місяця транспортування природного газу.

Разом з тим слід зазначити, що до НКРЕКП надійшов лист Асоціації газовидобувних компаній України від 05.05.2026 № 05.05.2026-1, у якому зазначено, що у зв'язку зі збройною агресією та регулярними обстрілами з боку РФ по газовій інфраструктурі порушуються технологічні процеси газовидобувних підприємств, що в свою чергу призводить до зниження обсягів видобутку природного газу. Як наслідок, замовники послуг транспортування природного газу, які є газовидобувними підприємствами, не мають можливості використовувати вже замовлені й оплачені на умовах 100 % попередньої оплати потужності на вході до газотранспортної системи.

Отже, вищезазначеним листом, який у тому числі був адресований Міністерству енергетики України, Асоціація газовидобувних компаній України запропонувала винести врегулювання питання щодо невикористаних потужностей для обговорення на найближчому засіданні Кризового комітету при Міністерстві енергетики України.

Так, 29.05.2026 відбулось засідання Кризового комітету при Міністерстві енергетики України, під час якого було обговорено проблемне питання невикористаних потужностей точок входу до газотранспортної системи замовниками послуг транспортування природного газу, які є газовидобувними підприємствами, та можливі шляхи його врегулювання.

УВ
НКРЕКП
№1100-56.1/26 від 03.06.2026
КЕП: Даниленко І. О. 03.06.2026 11:22
3FAA9288358EC00304000004D0020007C55E200
Сертифікат дійсний з 26.03.2025 до 24.03.2027 10:47

За результатами засідання Кризового комітету при Міністерстві енергетики України НКРЕКП було рекомендовано розглянути питання визначення механізмів перегляду розміру розподіленої потужності ГТС у точці входу від газовидобувних компаній у зв'язку з неможливістю подачі природного газу газовидобувними компаніями у такій точці через форс-мажорні обставини, зумовлені пошкодженням їх об'єктів внаслідок бойових дій на період дії воєнного стану.

У зв'язку із зазначеним, з метою врегулювання проблемних питань, що виникають на ринку природного газу, та з урахуванням рекомендацій наданих рішенням Кризового комітету, Департаментом розвитку газового ринку розроблено проєкт постанови «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22 квітня 2026 року № 561» (далі – Проєкт постанови), яким передбачається:

надання права замовнику послуг транспортування, який є газовидобувним підприємством (далі – Замовник), об'єкт якого було знищено/пошкоджено внаслідок форс-мажорних обставин (військової агресії російської федерації проти України), відмовитись від всього розміру потужності, яка була розподілена на гарантованій основі на річний та/або кварталний та/або місячний періоди, але не була ним використана у зв'язку з руйнуванням об'єкта;

здійснення оператором газотранспортної системи анулювання всього розміру розподіленої, але не використаної потужності за умови надання Замовником протягом чотирнадцяти календарних днів з дня повідомлення про настання форс-мажорних обставин, оригіналу або завіреної копії сертифікату Торгово-промислової палати України;

зарахування коштів, які були сплачені за розподілену, але не використану потужність, в рахунок оплати послуг транспортування природного газу на наступний розрахунковий період.

Проєкт постанови не має ознак регуляторного акта та не потребує проходження процедур, передбачених статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Враховуючи викладене вище, Департамент розвитку газового ринку пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22 квітня 2026 року № 561».

Т.в.о директора Департаменту

Ірина ДАНИЛЕНКО

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про внесення змін до постанови
НКРЕКП від 21 квітня 2026 року
№ 561

Відповідно до законів України «Про ринок природного газу», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», з урахуванням рішення Кризового комітету, утвореного при Міністерстві енергетики України, від 02 червня 2026 року № 17/1.4-7.4.2-52-ДСК, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Унести до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 21 квітня 2026 року № 561 «Про особливості нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії, в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови НКРЕКП від 29 березня 2022 року № 355» такі зміни:

1) у назві слова та знаки «нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії,» замінити словами «надання послуг транспортування та розподілу природного газу»;

2) преамбулу після знаків та цифр «№ 17/1.4-7.3-124» доповнити знаками, словами та цифрами «, а також рішення Кризового комітету, утвореного при

Міністерстві енергетики України, від 02 червня 2026 року № 17/1.4-7.4.2-52-ДСК,»;

3) після пункту 2 доповнити новим пунктом 3 такого змісту:

«3. Протягом періоду дії воєнного стану оператору газотранспортної системи здійснювати нарахування плати за послуги доступу до розподіленої потужності замовниками послуг транспортування у точках входу до газотранспортної системи від суміжних газовидобувних підприємств (через мережі яких може передаватися природний газ іншого газовидобувного підприємства чи групи газовидобувних підприємств) та з газорозподільних систем (місце надходження газу від газовидобувного підприємства в точці його підключення до газорозподільної системи, через яку, у тому числі, може передаватися газ іншого газовидобувного підприємства чи групи газовидобувних підприємств), з урахуванням наступних особливостей:

1) замовник послуг транспортування, який є газовидобувним підприємством (далі – Замовник), має право звернутися до оператора газотранспортної системи з повідомленням про знищення/пошкодження об'єкта газовидобувного підприємства та про намір повернути розподілену невикористану потужність (далі – Повідомлення), якщо внаслідок форс-мажорних обставин (військова агресія російської федерації проти України) об'єкт такого Замовника було знищено/пошкоджено, що призвело до неможливості подачі природного газу в точках входу до газотранспортної системи, визначених цим пунктом;

2) оператор газотранспортної системи на підставі Повідомлення Замовника та з урахуванням положень розділу XIV Типового договору транспортування природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2497, анулює розподілену невикористану потужність в точках входу до газотранспортної системи, визначених цим пунктом, у порядку, визначеному цим пунктом;

3) анулюванню підлягає невикористана потужність в повному обсязі, яка була розподілена на річний та/або кварталний та/або місячний періоди. Часткове анулювання невикористаної потужності не дозволяється. При цьому замовник послуг транспортування має право не повертати і залишити за собою право користування потужністю у повному обсязі на будь-який із вказаних періодів розподілу: рік, квартал, місяць;

4) датою, з якої анулюється розподілена невикористана потужність, є день наступний за днем, в якому Замовник подав оператору газотранспортної системи Повідомлення, за умови надання оператору газотранспортної системи оригіналу

або завіреної копії сертифікату Торгово-промислової палати України на підтвердження настання форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) (далі – Сертифікат ТПП), який засвідчує факт знищення/пошкодження об'єкту, що призвело до неможливості подачі природного газу в точках входу до газотранспортної системи, визначених цим пунктом, не пізніше, чотирнадцяти календарних днів з дня подання Повідомлення;

5) кошти, сплачені за розподілену потужність, яка була невикористана та анульована відповідно до вимог цього пункту, зараховуються в рахунок оплати послуг транспортування природного газу на наступний розрахунковий період;

6) якщо Замовник не надав оператору газотранспортної системи оригінал або завірену копію Сертифікату ТПП в строк, визначений підпунктом 4 цього пункту, оператор газотранспортної системи залишає Повідомлення без розгляду, а Замовник втрачає право на повернення розподіленої невикористаної потужності.».

У зв'язку з цим пункти 3 та 4 вважати відповідно пунктами 4 та 5.

2. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО